ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వార పత్రిక - నవంబర్ 7, 2003

ఏ గాలెటు వీస్తుందో

ఉద్యోగంలో హోదా పెరిగే కొద్దీ బాధ్యత కూడా పెరగడంతో ఆఫీసు పని వదులుకుని అత్తయ్యా వాళ్ళ ఊరు రావడం కుదరలేదు. ఎప్పటికప్పుడు వద్దామనుకుంటూనే, రాకుండాఆరేళ్ళు గడిచిపోయాయి.

ఇంక తక్కిన విషయాలన్నిటినీ పక్కన పెట్టి ఈ ప్రయాణం చెయ్యడానికి ముఖ్య కారణం - వాషింగ్టన్‌లో జరిగిన ఒక అంతర్జాతీయ సమావేశంలో నేను చేసిన ఉపన్యాసానికి నాకు లభించిన మెప్పు.

అక్కడ ఉపన్యసిస్తున్నంత సేపూ, ఆ తరువాత అందరూ నా ఉపన్యాసాన్ని పొగుడుతున్నంతసేపూ - నాకు మావయ్యే గుర్తొచ్చాడు. మావయ్య హైస్కూల్లో ఇంగ్లీషు టీచర్‌గా పనిచేసాడు. సెలవులకి నేను వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళినప్పుడల్లా నాకు కీట్స్, షెల్లీల కవిత్వం చదివి వినిపించి అందులో అందాల్ని అర్థమయ్యేలా చెప్పేవాడు. దాంతో నాకు ఇంగ్లీష్ కవిత్వం మీద ఇష్టం పెరిగింది. నేనూ మావయ్యలానే ఇంగ్లీష్ చదువుదామనుకున్నాను. అప్పుడు మావయ్యే నన్ను కూచోపెట్టుకుని -

"ఇంగ్లీష్ నీకు బాగా వస్తోంది. ఇంగ్లీష్‌లోనే బిఏ యెమ్మేలు చేసి డాక్టరేట్ కూడా చెయ్యచ్చు. ఐదే దానికన్నా ఏ ఎకనామిక్సో చదవడం మంచిదని నా అభిప్రాయం. ఇప్పుడు దేశానికి కావల్సింది మంచి ఆర్థికశాస్త్రవేత్తలు. అంతేకాక అది చదువుకున్న వాళ్ళకి మంచి భవిష్యత్తు కూడా ఉంటుంది. ఏ రిజర్వ్‌బ్యాంక్‌లోనో మంచి ఉద్యోగం సంపాదించుకోవచ్చు. ఇంగ్లీష్ ఎప్పుడైనా హాబీగా చదువుకోవచ్చు. నా ఉద్దేశంలో నువ్వు ఎకనామిక్స్‌లో బాగా రాణిస్తావు" అని చెప్పాడు.

మావయ్య చెప్పినట్లు నేను ఆర్థికశాస్త్రమే చదివాను. అప్పుడు మావయ్య నాకలా చెప్పడం వల్లే నేను ఈ రోజు ఈ ఉద్యోగం సంపాదించుకుని ఇంతపేరు సంపాదించుకోగలిగాను. అత్తయ్యనీ మావయ్యనీ కలిసి వాళ్ళతో నా ఆనందాన్ని పంచుకోవాలన్న కోరికే నా చేత ఈ ప్రయాణం చేయించింది.

నన్ను చూసి అత్తయ్యా, మావయ్యా బాగా సంతోషించారు. పిల్లలు ఉద్యోగాలకోసం వేరే ఊళ్ళలో ఉండడంతో పాత ఇంట్లో వాళ్ళిద్దరే ఉంటున్నారు. ఆరేళ్ళల్లో ఇల్లు

ఇంకా పాతబడినట్లుంది. సున్నం కూడా వేయించినట్లు లేదు. ఇద్దరే ఉండడంతో ఇంటి గురించి ఎక్కువగా పట్టించుకుంటూ ఉండి ఉండరు.

నన్ను తన పక్కనే కూచోబెట్టుకుంది అత్తయ్య. అత్తయ్య ఒళ్ళో కూచుని ఆవిడ చేతులకి ఉన్న బంగారు గాజులతో ఆడుకున్న రోజులు గుర్తొచ్చాయి నాకు. ఇప్పుడు ఆ గాజులు లేవు. పిల్లలకి ఇచ్చేసి ఉంటుంది అత్తయ్య. ఎప్పుడూ ఎవరికో ఒకరికి పెట్టడమే కానీ పుచ్చుకోవడం అలవాటు లేదు అత్తయ్యకి. మావయ్యా అంతే.

"ఎప్పుడూ అమెరికా ఇంగ్లాండ్ అని ప్రపంచమంతా తిరుగుతూ ఉంటావుట కదా! దేశ విదేశాల్లో బాగా పేరు తెచ్చుకుంటున్నావుటగా. అది వింటోంటే నాకు ఎంతో సంతోషంగా ఉంటుంది." అంది అత్తయ్య.

అది అత్తయ్యకి ఉన్న గొప్ప గుణం. చిన్నప్పుడూ అంతే. తన పిల్లలకన్నా నేను బాగా చదువుతున్నానన్న అసూయ ఎప్పుడూ ఉండేది కాదు. అలాగని వాడు బాగా చదువుతున్నాడు. వాణ్ణి చూసి నేర్చుకోండి అని తన పిల్లలని కసిరేది కాదు. ఎవరికి ఎంత ప్రాప్తమో వాళ్ళకి అంత అని మనస్ఫూర్తిగా నమ్మిన మనిషి అత్తయ్య.

"నా చదువుకీ, ఉద్యోగానికీ, పేరుకీ అంతటికీ కారణం మావయ్యే అత్తయ్యా" అన్నాను నేను.

"నేనా?" అన్నాడు మావయ్య.

"అవును. నువ్వే. నన్ను ఆర్థిక శాస్త్రం చదవమని చెప్పింది నువ్వే. దానికి మంచి భవిష్యత్తు ఉందని నువ్వు చెప్పడం వల్లే నేను దాన్ని చదివాను. నా జీవితంలో నేను ఈ స్థితికి ఎదిగానంటే దానికి నువ్వే కారణం. ఈ విషయం మీతో చెప్పాలనే – నా ఆనందాన్ని మీతో పంచుకోవాలనే–" అని అంటున్న నా గొంతుక్కి ఏదో అడ్డు పడింది. నేను మాట్లాడలేకపోయాను.

"నేను చేసింది ఏముంది – నువ్వు కష్టపడి చదువుకుని పైకి వచ్చావు" అన్నాడు మావయ్య.

ఇంత పెద్దవాడివయ్యాక కూడా మమ్మల్ని గుర్తుపెట్టుకుని వచ్చావు. మాకెంతో ఆనందంగా ఉంది. వందరూపాయి నోట్లు చూసినప్పుడల్లా నువ్వే గుర్తుకు వస్తావు. నువ్వెప్పుడు సంతకం చేస్తావు వాటి మీద?" అని అడిగింది అత్తయ్య.

"నేనా? నాకెప్పటికీ ఆ అవకాశం రాదు" అన్నాను నేను.

"నీకు ఆ అవకాశం తప్పకుండా రావాలని కోరుకుంటున్నాను నేను. ఇంతకీ రిజర్వ్‌బ్యాంకేగా బేంకులన్నీ వడ్డీలు ఎంత ఇవ్వాలో నిర్ణయించేది?" అని అడిగింది అత్తయ్య.

అత్తయ్య నాకు తెలిసి ఇంతే. తెలియని విషయాలు అడిగి తెలుసుకుంటూ ఉంటుంది.

"అంతకు ముందు అలా ఉండేది. ఇప్పుడు అలా కాదు. డిపాజిట్ల మీద ఎంత వడ్డీ ఇవ్వాలో రిజర్వ్‌బ్యాంక్ చెప్పదు. అలానే బ్యాంకులు ఇచ్చే అప్పుల మీద ఎంత వడ్డీ తీసుకోవాలో కూడా చెప్పదు. అంతా బ్యాంకుల ఇష్టం. ఐతే బ్యాంకులు రిజర్వ్ బ్యాంక్ దగ్గర అప్పు తీసుకోవాలంటే ఎంత వడ్డీ ఇవ్వాలో అది మాత్రం రిజర్వ్‌బ్యాంక్ నిర్ణయిస్తుంది. దాన్ని బట్టి బ్యాంకులు వాళ్ళు ఇవ్వాల్సిన, తీసుకోవాల్సిన వడ్డీలు నిర్ణయించుకుంటాయి."

"అంటే రిజర్వ్‌బ్యాంకే కదా ఎంత వడ్డీ ఉండాలో నిర్ణయించేది?" అంది అత్తయ్య మళ్ళీ.

"ఒక విధంగా అంతే. ఐతే అందులో ప్రభుత్వం ప్రమేయం కూడా కొంత ఉంటుంది" అన్నాను నేను.

"మరి ఇప్పుడు వడ్డీ రేట్లెందుకు తగ్గించేస్తున్నారు? అని అడిగింది.

"దానికి చాలా కారణాలున్నాయి. బ్యాంకుల దగ్గర అప్పులు చేసి కదా వ్యవసాయదారులూ, వ్యాపారులూ తమ తమ పనులు చేసుకుంటున్నది. వాళ్ళు ఎక్కువ వడ్డీ కట్టాల్సి వస్తే ఏం చేస్తారు? దాన్ని వాళ్ళు అమ్మే వస్తువు ధరల్లో కలుపుకుంటారు. దాంతో ధరలు పెరుగుతాయి. ఒకవేళ అలా ధర పెంచలేకపోతే ఏం చేస్తారు? నష్టానికి తయారు చెయ్యరు కదా! దాంతో తయారీ తగ్గిపోతుంది. తయారీ తగ్గితే కూడా ధరలు పెరుగుతాయి. అది ప్రజలకీ, దేశానికీ మంచిది కాదు" అన్నాను నేను.

నేను చెప్పినదంతా వింది అత్తయ్య. విని – "వడ్డీలు తగ్గినా ధరలు తగ్గడం లేదు కదా" అని అంది.

"ధరలు తగ్గడం లేదు కానీ ఎక్కువ పెరగడం లేదుగా. ధరలు పెరగని కాలంలో వడ్డీలు పెంచక్కరలేదు. వడ్డీలు పెరక్కపోతే ధరలూ తగ్గుతాయి. ఒకదానితో ఒకటి తగ్గితేనే కదా దేశానికి మంచిది" అన్నాను నేను.

"బ్యాంకులు ఇచ్చే అప్పులు మీద వడ్డీ తగ్గించడం సంగతి సరే. అందువల్ల ధరలు తగ్గుతాయంటున్నావు కాబట్టి ఫరవాలేదు. ప్రజలు పెట్టుకునే డిపాజిట్ల మీద వడ్డీ అలానే ఉంచెయ్యచ్చు కదా?" అని అడిగింది.

"డిపాజిట్ల మీద వడ్డీ ఎక్కువ ఇచ్చి అప్పు మీద వడ్డీ తక్కువ తీసుకుంటే బ్యాంకులు ఏం పని చేస్తాయి?" అని అడిగాను నేను, అత్తయ్య ప్రశ్నకి సమాధానంగా.

"ఐతే వడ్డీలు తగ్గడం సమంజసమే అంటావ్" అంది అత్తయ్య.

"తగ్గాలి, ఇంకా తగ్గాలి. అప్పుడే మన అందరికీ, మన దేశానికీ మంచిది. ఇప్పటికీ మన దేశం వడ్డీ రేట్లు అమెరికాలాంటి దేశాలతో పోలిస్తే ఎక్కువే. అక్కడా ఇక్కడా వేరే రేట్లు ఉండడం మనకి మంచిది కాదు" అని చెప్పాను.

అత్తయ్యకి ఏ విషయం గురించైనా అడిగి తెలుసుకోవడంలో ఆసక్తి. నాకు ఈ విషయం గురించి మాట్లాడాలంటే ఇష్టం. మా ఇద్దరి సంభాషణకి మావయ్యే అడ్డు చెప్పాడు.

"నీ సందేహాలన్నీ తరువాత అడుగుదువుగాని కానీ – ముందు వాడికి వంట చేసి పెట్టు. పొద్దున్న ఎప్పుడు తిన్నాడో ఏమో" అని అత్తయ్యతో అని. "నాలుగు రోజులుంటావు కదా మీ అత్తయ్య సందేహాలన్నీ తీర్చడానికి? అని నన్ను అడిగాడు.

"ఓ వారం ఉందామనుకుంటున్నాను – అత్తయ్య సందేహాలు తీర్చేందుకు కాదు కానీ, అత్తయ్య చేతి వంట తినడం కోసం" అన్నాను నేను.

నేను వారం రోజులు ఉంటాననగానే మావయ్య మొహంలో రంగులు మారినట్లనిపించింది నాకు. నేనకక్కడ వారం రోజులు ఉండడంతో వాళ్ళకి ఏదన్నా ఇబ్బంది ఉందేమో నాకు తెలియలేదు. ఐతే అత్తయ్య మాత్రం –

"రాక రాక వచ్చావు. వారం రోజులు ఉంటానంటున్నావు. ఎంతో సంతోషంగా ఉంది. వెళ్ళి స్నానం చేసి రా. వంట వండేస్తాను. ఈ పూటకి ఏం ఉంటే అదే వండేస్తాను. రేపట్నుండి నీకు నచ్చేవి చేసి పెడతాలే" అంది అత్తయ్య.

"నీ చేతి బొబ్బట్లూ, బూర్లూ తినాలని ఉంది" అంటూ స్నానానికి వెళ్ళాను నేను.

భోం చేస్తున్నంత సేపూ అత్తయ్య నా చేత నా ఉద్యోగం గురించీ, నా విదేశీ ప్రయాణాల గురించీ, రిజర్వ్‌బ్యాంక్ గురించీ, వడ్డీ రేట్ల గురించీ అడిగి చెప్పించుకుంటూనే ఉంది.

భోజనం అవగానే మావయ్య తనకి పని ఉందని బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. అత్తయ్య నన్ను ఓ గదిలో పడుకోమని తను పక్క గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

అంత తొందరగా నిద్రపోవడం అలవాటు లేదు నాకు. నేను వారం రోజులు ఉంటానన్నప్పుడు మావయ్య మొహంలో రంగులు మారాయనిపించడం నా భ్రమా, నిజమా అని ఆలోచిస్తూ పడుకున్ని ఉండగానే మావయ్య వచ్చిన అలికిడి వినిపించింది. పక్కగదిలో వాళ్ళిద్దరి మాటలూ వినిపించసాగాయి.

"వెళ్ళిన పని ఏమయింది?" అని అడిగింది అత్తయ్య.

"నెమ్మదిగా మాట్లాడు – వాడికి వినిపిస్తుంది" అన్నాడు మావయ్య.

"వాడు పడుకున్నాడులెండి. మీరు చెప్పండి. లక్ష్మీపతిగారు డబ్బు ఇచ్చారా? అని అడిగింది.

"లేదు" అన్నాడు. మావయ్య నిట్టూరుస్తున్నట్లుగా.

"ఏం - లేదన్నారా? ఎప్పుడూ అడగని మీరు అడిగినా ఇవ్వనన్నారా? ఆ మాత్రం ఓ వెయ్యి రూపాయలు సర్దడానికి స్తోమత లేని మనిషేం కాదు ఆయన. ఇవ్వడం ఇష్టం ఉండి ఉండదు" అంది అత్తయ్య.

మావయ్యకి వెయ్యి రూపాయలు అవసరం అయి ఎవరి దగ్గరికో అడగడానికి వెళ్ళాడని వింటోంటే ఏదోగా అనిపించింది నాకు.

"ఆయన ఇవ్వననడం కాదు - నేనే అడగలేదు. ఇంతవరకూ ఎప్పుడూ ఇలా అడగాల్సిన అవసరం రాలేదు. అందుకే అడుగుదామని వెళ్ళినా అడగలేకపోయాను." అలా అంటున్న మావయ్య గొంతులో తన చేతకానితనాన్ని క్షమించమని అడుగుతున్న అభ్యర్థన వినిపించింది నాకు.

అత్తయ్య ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఏమీ మాట్లాడకపోయినా తన చూపులతోనే మావయ్యని బాధ పడవద్దని ఊరడించి ఉంటుంది. నేను చూడకపోయినా వాళ్ళిద్దరి కళ్ళల్లోనూ తడి కనిపించింది నాకు.

వాళ్ళిద్దరి మధ్యా ఆవరించిన నిశ్శబ్దం నన్ను బాధించింది. అసలు వాళ్ళకి డబ్బు ఎందుకు అవసరం అయిందో, ఎందుకు వాళ్ళ దగ్గర డబ్బు లేదో నాకు అర్థం కాలేదు. నా మొదటి సందేహానికి సమాధానం అన్నట్లుగా అత్తయ్య -

"పాపం వాడికేం తెలుసు. ఈ నెలాఖరు కష్టాలు. ఇంకో వారం రోజులు పోయాక వచ్చి ఉంటే మనకి పెన్షనూ వచ్చి ఉండేది. ఈ నెల వడ్డీ జమ అయి ఉండేది" అని అంది.

"నువ్వు చెప్పేది బావుంది. వాడికి మనల్ని చూడాలని అనిపించి వచ్చాడు. అసలు ఈ రోజుల్లో స్వంత అమ్మా, నాన్నల్ని చూడ్డానికే పిల్లలకి తీరిక ఉండడం లేదు. అలాంటిది మనల్ని గుర్తు పెట్టుకుని వచ్చినందుకు సంతోషించాలి. మనతో వారం రోజులు ఉంటానని అన్నాడు. అదే ఆనందం. మన పిల్లలు కూడా అన్ని రోజులు ఉండలేకపోతున్నారు మనతో" అన్నాడు మావయ్య.

"నేను వాడినేం అనడం లేదు. వెర్రి నాగన్న. ఇంత మంచి ఉద్యోగం, పేరూ, సంపాదనా అన్నీ మీరు వాణ్ణి ఆర్థికశాస్త్రం చదవమనడం వల్లే వచ్చాయనుకుంటున్నాడు. నేననేది మన పరిస్థితి గురించి. ఇప్పుడే ఇలా ఉంటే ఇంకా ముందు ముందు ఎలా ఉంటుందా అని."

"ఎప్పుడు ఎలా ఉంటుందో ముందే ఏం తెలుస్తుంది? ఆరేళ్ళ క్రితం రిటైరైన రోజున మన పరిస్థితి ఇలా అవుతుందని ఊహించామా? పెన్షన్ వస్తుందీ - రిటైరయినప్పుడు వచ్చిన బెనిఫిట్స్‌నీ బ్యాంకుల్లో వేసుకుంటే వచ్చే వడ్డీతో హాయిగా గడిపెయ్యచ్చనుకున్నాం. అప్పుడు నిజంగానే వడ్డీ బానే వచ్చేది. మూడేళ్ళగానే కదా వడ్డీ తగ్గిపోతుంది. దాంతో నెల గడవడమే కష్టమయిపోతోంది. వడ్డీలు ఎప్పుడు పెరుగుతాయో. మన పరిస్థితి ఎప్పుడు బాగుపడుతుందో."

మావయ్య మాటలు వింటోంటే - అత్తయ్య వడ్డీగురించి ఇందాక నాతోమాట్లాడం విషయం తెలుసుకోవడం కోసం కాదేమో అని అనిపించింది.

వడ్డీరేట్లు ఇంకా ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. ఇంకా కాస్త తగ్గాలి అని నేను వాళ్ళతో అన్న మాటలు నాకు గుర్తు వచ్చాయి. నేను కాదు నాతో పాటు ఇంకా చాలా మంది ఇదే మాట అంటున్నారు. మన వడ్డీరేట్లు అన్ని దేశాల వడ్డీ రేట్లతో సమంగాఅవాల్సిన అవసరం ఉంది. అప్పుడు కానీ మనదేశం తక్కిన దేశాలతో పోటీ పడలేదు. గ్లోబలీకరణ తర్వాత ఏ దేశమూ దాని ఆర్థిక విధానాలని విడిగా చేసుకోలేదు. మన దేశమూ అంతే.

ఐతే అత్తయ్యా మావయ్యల పరిస్థితి ఏమిటి? ఆ విషయాన్నే ప్రస్తావిస్తున్నట్లుగా అత్తయ్య -

"మనం మన పిల్లల దగ్గర సాధ్యమైనంత వరకు ఏమీ తీసుకోకూడదని అనుకున్నాం. అసలు వాళ్ళదీ ఇచ్చే పరిస్థితి ఏమీ కాదు. రిటైర్మెంట్ సమయంలో వచ్చిన డబ్బు పెట్టి మన ఊళ్ళోనే మనకి ఉన్న కాస్త పొలం పక్కన ఇంకొంత కొనుక్కుని ఉంటే బావుండేదేమో. కొనడానికి బదులు ఉన్న ఆ పొలం కూడా అమ్మేసి మొత్తం అంతా బ్యాంక్‌లో వేసుకున్నాం" అని అంది.

"అప్పటి పరిస్థితుల్లో అది మంచి పనే. పొలాలు కొనుక్కున్నా, మనం ఏమీ వాటిని చూసుకోలేం. ఎవరికన్నా కౌలుకిఇవ్వాలి. వాళ్ళు మనకి ఎంత శిస్తు ఇస్తే అంతే. అయినా అప్పుడు బ్యాంక్‌లో వడ్డీ బాగా వచ్చేది. ఆ పరిస్థితుల్లో మనం చేసిందేమీ తప్పు కాదు. అదీ మనం స్వంతంగా ఆ పని చేసెయ్యలేదు. నలుగురినీ సంప్రదించే చేసాం" అని అన్నారు.

నాకు బాగా గుర్తుంది. మావయ్య రిటైరవడానికి ముందు నేను ఇక్కడికి వచ్చాను. తనకి వచ్చే డబ్బుని ఏం చెయ్యాలని నన్ను సలహా అడిగారు. అప్పుడు నేనే బ్యాంకుల్లో పెట్టుకోమని సలహా ఇచ్చాను. అత్తయ్య పొలం కొనుక్కుంటే మంచిది కాదా అని అడిగితే - కొనడం గురించి ఆలోచించద్దు, ఉన్నది కూడా అమ్మేయ్యమని సలహా

ఇచ్చింది నేనే. అది వాళ్ళకి గుర్తుండే ఉంటుంది. నేనలా సలహా ఇవ్వడం వల్లనే వీళ్ళ ఈ పరిస్థితి ఇలా ఉందా? పొలం మీద ఆదాయం అయితే పెరుగుతూ ఉండేదేమో.

"నేను మిమ్మల్ని ఆ పని ఎందుకు చేసారని అనడం లేదు. అయినా ఇన్నాళ్ళు మనకి ఎంత వస్తే అంతలోనే గడిపేసుకోలేదూ? ఈ రోజు ఎందుకో ఇలాంటి అవసరం వచ్చింది. దాని సంగతి చూడాలి మనం" అంది అత్తయ్య.

"మనం ఏదో కాస్త పచ్చడీ, కాస్త చారూ, కాస్త మజ్జిగతో కాలక్షేపం చేసేస్తున్నాం. వాడికి నాలుగు రకాల పదార్థాలు చేసి పెట్టాలి కదా! వాడున్న వారం రోజుల్లో మనం బానే ఉన్నాం అని వాడికి అనిపించాలి కాని కష్టపడుతున్నాం అని అనిపించకూడదు. బాధపడతాడు."

"ఈ పాడు పడిన కొంప చూస్తే వాడికి కొంత అర్థం అయ్యే ఉంటుంది. తిండికీ, గుడ్డకీ కూడా కష్టం అవుతోందని అనుకుని ఉండడు. ఇంతకీ ఇప్పుడేం చేద్దామో చెప్పండి."

"వాళ్ళనీ వీళ్ళనీ అడగడం ఎందుకు? రేపు బ్యాంక్‌కి వెళ్ళి ఓ పదివేల రూపాయల ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్‌ని తీసేసి డబ్బు తీసుకువస్తాను."

"వడ్డీయే తప్ప అసలు తియ్యకూడదనుకున్నాం కదా?" అని అడిగింది అత్తయ్య.

"అంతా తియ్యను. ఓ వెయ్యి తీస్తాను. మిగతా తొమ్మిదివేలు మళ్ళీ డిపాజిట్‌గా ఉంచేస్తాను. ఏ నెల ఖర్చుల్లోనైనా ఒక వెయ్యి మిగిలితే అప్పుడు మళ్ళీ వేసెయ్యచ్చు."

"ఏ నెలకు వచ్చిన పెన్షనూ, వడ్డీ ఆ నెలకు సరిపోవడమే కష్టమైపోతుంటే మీరింకా మిగలడం గురించి చెప్తున్నారు" అంది అత్తయ్య.

"ఆ సంగతి ఇప్పుడే కాదుగా - ఈ లోపుగా ఎన్ని మార్పులు వస్తాయో, ఇంక డబ్బు గురించి ఆలోచించకుండా పడుకో" అన్నాడు మావయ్య.

వాళ్ళిద్దరూ పడుకోగలిరేమో తెలియదు కానీ నాకు మాత్రం నిద్రపట్టలేదు. ఎంత సమాధానపరుచుకుందామనుకున్నా నా మనస్సు అత్తయ్యా మావయ్యల పరిస్థితికి రాజీ పడలేకపోతోంది.

నా చిన్నప్పుడు నేను వీళ్ళ ఇంటికి వస్తున్నప్పుడు ఎప్పుడూ ఇంట్లో ఏ లోటూ ఉన్నట్లు నాకు కనిపించేది కాదు. పోనీ చిన్నతనంలో నాకు తెలియలేదేమో అనుకున్నా ఆరేళ్ళ క్రితం వచ్చినప్పుడు కూడా వాళ్ళు బావున్నట్లే కనిపించారు. అప్పటినుంచి ఇప్పటికి వడ్డీ రేట్లు సగానికి సగం పడిపోయి ఉంటాయి. పెన్షన్ పెద్దగా పెరిగి ఉండదు. అంటే వాళ్ళ నెలసరి ఆదాయం సగానికి పైగా తగ్గిపోయి ఉంటుంది. ధరల పెరుగుదల తగ్గి ఉండవచ్చు కానీ ధరలు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి.

వాషింగ్టన్‌లోనో, లండన్‌లోనో జరిగే చర్చల్లో పుట్టి - న్యూఢిల్లీలోనో, ముంబయిలోనో రూపు దిద్దుకుంటున్న ఆర్థిక విధానాలు దేశంలో ఎక్కడో ఓ మూలన ఒక చిన్న పట్టణంలో ఉన్న ఒక మామూలు కుటుంబం మీద చూపించే ప్రభావం ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాను నేను.

వడ్డీలు తగ్గితే అప్పులు తీసుకుని వస్తువులని ఉత్పత్తి చేసే వాళ్ళు ధరలు తగ్గిస్తారు. ధరలు తగ్గితే ఆదాయం కాస్త తగ్గినా ఫరవాలేదు. అందుకని వడ్డీరేట్లు తగ్గించడం మంచిదే.

ఐతే ఈలోగా అత్తయ్యా మావయ్యా లాంటి వాళ్ళ పరిస్థితి ఏంటన్న ప్రశ్న మాకూ ఉంది. అందుకు కొన్నాళ్ళు కష్టపడవలసి రావచ్చునని మేము సమాధానం చెప్పుకుంటూనే ఉన్నాం. వీళ్ళ కష్టాలకి మేమే కారణమా అన్న ఆలోచన పీడించసాగింది నన్ను.

వాళ్ళు ఎంతో అభిమానవంతులు. ఎవరినీ ఏమీ అడగరు. ఇప్పుడు కూడా వాళ్ళ పరిస్థితి నాకు తెలియకూడదనే వాళ్ళు అనుకుంటున్నారు. తెలిస్తే నేను బాధ పడతానని వాళ్ళు బాధపడుతున్నారు. అలాంటి వాళ్ళ మీదా మా ప్రణాళికల ప్రభావం పడేది?

మావయ్య రేపు బ్యాంక్‌కి వెళ్ళి తన ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్‌లోంచి కొంచెం డబ్బు తీసేస్తాడన్న ఊహే భరించలేకపోయాను. డబ్బు తియ్యకుండా ఉండాలంటే రెండే మార్గాలు కనిపించాయి నాకు. ఒకటి, నేను వారం రోజులు ఉండకుండా అర్జంట్ పని వచ్చిందని చెప్పి వెళ్ళిపోవడం. అది వాళ్ళని బాధ పెడుతుంది. నాకూ ఇష్టం లేదు. రెండు, వాళ్ళకి కొంత డబ్బు నేనే ఇవ్వడం. బట్టలు కొని తీసుకువద్దామనుకున్నాను, కుదరలేదు, డబ్బు ఇస్తున్నాను తీసుకోండని చేతిలో పెట్టాలి.

నేను డబ్బు ఇస్తే వాళ్ళు తీసుకుంటారో లేదో అన్న అనుమానం ఉన్నా డబ్బు ఇద్దామని నిర్ణయించుకున్నాక, నెమ్మదిగా నిద్రపట్టింది నాకు.

ఉదయం నేను లేచి స్నానం చేసి వచ్చేసరికి అత్తయ్య దొడ్లో పువ్వులు కోసుకు వచ్చి దేవుడి దగ్గర పెట్టి నన్ను పూజకి పిలిచింది.

అది నా చిన్నప్పటి అలవాటు. ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడల్లా అత్తయ్యా నా చేత పూజ చేయించి హారతి ఇప్పించేది. హారతి అయ్యాక, అమ్మ నా చేత అత్తయ్య కాళ్ళకి దండం పెట్టించేది.

చాలా ఏళ్ళ తర్వాత అత్తయ్య పక్కన కూచుని పూజ చేస్తోంటే ఎంతో హాయిగా అనిపించింది. కోరుకున్నా, కోరుకోకపోయినా దేవుడు తనకి కావల్సింది తను మనకి

ఇస్తాడని తెలిసి కూడా అత్తయ్యా మావయ్యల జీవితాలు హాయిగా గడిచేటట్లు చెయ్యమని దేవుడిని కోరుకున్నాను.

హారతిని మావయ్య దగ్గరికి తీసుకెళ్ళాను. కళ్ళకద్దుకున్నాడు మావయ్య. హారతి పళ్ళెం పక్కన పెట్టి అత్తయ్య కాళ్ళకి దండం పెట్టాను.

"పెద్దవాడికి అయ్యావు. చిన్నప్పుడు ఇలా దండం పెడితే ఓ పావలా చేతిలో పెట్టేదాన్ని" అంటూ నన్ను లేవదీసింది అత్తయ్య.

నేను జేబులోంచి అయిదువేలు తీసి అత్తయ్య గుప్పిట్లో పెట్టాను. పెట్టి "మా ఆవిడ మీకిద్దరికీ బట్టలు కొని తీసికెళ్ళమంది. అక్కడ కొనడం కుదరలేదు. అందుకని ఈ డబ్బు పెట్టి మీరు" అంతకన్న చెప్పడం నాకు చేత కాలేదు. అసలు వాళ్ళ దగ్గర తీసుకోవడమే కానీ ఇంతవరకూ వాళ్ళకి నేనెప్పుడూ డబ్బు ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడు ఇవ్వడం ఎంతో కష్టమయింది నాకు. అత్తయ్య గుప్పిట తెరిచి మావయ్యకి చేతిలో ఉన్న డబ్బు చూపించింది. డబ్బు చూడగానే మావయ్య –

"పిల్లలు పెద్దవాళ్ళకి డబ్బులు ఇవ్వడం ఇద్దరికీ శ్రేయస్కరం కాదు. తెలియక వాడు ఇస్తే తెలిసిన నువ్వు ఎలా తీసుకుంటున్నావు? వాడు మనింటికి వచ్చినప్పుడు మనం వాడికి బట్టలు పెట్టి పంపించాలి. మనం వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడు వాడు మనకి పెట్టి పంపిస్తాడు. మనం ఎప్పుడో వెళ్తాం కదా. అప్పుడు చూద్దాం. అయినా అయిదువేలు పెట్టి బట్టలు కొనుక్కొనే వయస్సులో ఉన్నామా మనం? ఆ డబ్బు వాడికి తిరిగి ఇచ్చేయ్" అని అత్తయ్యతో అన్నాడు.

"మావయ్య పెద్దాయన. ఆయన చెప్పింది మనం ఇద్దరమూ వినాలి. తీసేసుకో. నీ పిల్లల పెళ్ళిళ్ళు చేస్తావుగా. అప్పుడు పెద్ద ముత్తయిదువుగా వచ్చి నీ దగ్గర పట్టుచీర తీసుకుంటానులే" అని అంటూ ఆ డబ్బుని నా జేబులో పెట్టేసింది అత్తయ్య.

"నువ్వు తీసుకుందువు గానీలే పట్టు చీర, నాకు మామూలు పంచె చాలు" అని అత్తయ్యతో అని నాతో "రాత్రి బాగా ఆలస్యంగా పడుకున్నట్లున్నావు కాస్సేపు విశ్రాంతి తీసుకో, మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది" అని వెళ్ళిపోయాడు మావయ్య.

ఆ మాటలు నాకు ఆశనిపాతంలా తగిలాయి. అంతకన్న నా రెండు చెంపలూ వాయించేసి ఉంటే బావుండేది అని అనిపించింది నాకు.

• • •

కథా నిలయం
5978
శ్రీకాకుళం